ციფრული აგრესიის დისკურსი: კიბერბულინგის ენობრივი სტრატეგიები ფეისბუქ-კომენტარებში

ნელი ახვლედიანი, ზეინაბ ახვლედიანი, ია თურმანიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

neli.akhvlediani@bsu.edu.ge, zeinab.akhvlediani@bsu.edu.ge, ia.rmanidze@bsu.edu.ge

რეზიუმე

თანამედროვე ციფრულმა კომუნიკაციამ მნიშვნელოვნად შეცვალა ურთიერთობის სტრუქტურა და სოციალური დინამიკა. ინტერნეტი და სოციალური მედია გახდა არა მხოლოდ ინფორმაციის გაცვლის, არამედ სოციალური ზეწოლისა და აგრესიის პლატფორმა. აღნიშნული სტატიის მიზანია ციფრული აგრესიის დისკურსის ანალიზი და პრევენციული მიდგომების განსაზღვრა საგანმანათლებლო კონტექსტში. კვლევა განხორციელდა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაკალავრიატის სტუდენტებში (n=60; ასაკი 18–25 წელი) და აჩვენა, რომ ციფრული ბულინგი ახალგაზრდებში აღიქმება როგორც მტკივნეული მოვლენა. შედეგები ხაზს უსვამს განათლების სისტემის როლს ციფრული ეთიკის სწავლების განვითარებაში და უნივერსიტეტებში პრევენციული მექანიზმების დანერგვის აუცილებლობას.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული აგრესია, ბულინგი, დისკურსი, განათლება, პრევენცია, ეთიკა

ინტერნეტის ეპოქამ კომუნიკაციის ბუნება რადიკალურად გარდაქმნა. სოციალურ ქსელებში ურთიერთობები ხასიათდება დაუყოვნებლობითა და მასშტაბურობით, რაც ერთის მხრივ აძლიერებს ინფორმაციის გაცვლას, ხოლო მეორეს მხრივ - ზრდის აგრესიული ქცევის ალბათობას (Döring, 2023). ენა ციფრულ სივრცეში აღარ წარმოადგენს მხოლოდ აზრის გადმოსაცემ ინსტრუმენტს; ის იქცა სოციალური ძალაუფლების მექანიზმად, რომლის საშუალებითაც ხდება სხვების შეფასება, დასჯა ან გამორჩევა (Leurs, 2022).

ციფრული აგრესიის ფორმები მრავალფეროვანია: პირდაპირი შეურაცხყოფა, ირონია, სარკაზმი, საჯარო დაცინვა და ემოციური ზეწოლა. სოციალური მედია ხშირად განაპირობებს აგრესიის ნორმალიზაციას, რადგან ანონიმურობა ამცირებს პასუხისმგებლობას და ხელს უწყობს ძალადობრივი დისკურსის გავრცელებას (Turkle, 2021).

ციფრული აგრესია წარმოადგენს სოციალურ-ენობრივ ფენომენს, რომელიც აისახება როგორც ტექსტურ, ისე ვიზუალურ დონეზე. თანამედროვე ლინგვისტები მიუთითებენ, რომ ენობრივი აგრესია ციფრულ სივრცეში თანაბრად უკავშირდება კულტურულ სტერეოტიპებსა და იდენტობის პოლიტიკას (Barassi, 2020). დისკურსული ანალიზი გვიჩვენებს, რომ აგრესიული გამონათქვამები ხშირად ნიღბულია იუმორით ან ირონიით, რაც ართულებს მათ იდენტიფიცირებას და ამცირებს სოციალური კონტროლის ეფექტს (Goffman, 2019).

სოციოლინგვისტურ დონეზე, ციფრული აგრესია უნდა განიხილოს როგორც კომუნიკაციური ნორმების დარღვევა, სადაც ემოციური ინტენსივობა აჭარბებს რაციონალურ არგუმენტაციას (Miller, 2024). ციფრული სივრცე ხშირად იქცევა სცენად, სადაც ინდივიდები იბრძვიან სოციალურ აღიარებაზე, და აგრესია ამ პროცესის ნაწილი ხდება.

კვლევა ჩატარდა **ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაკალავ-რიატის სტუდენტებთან**, ასაკი 18–25 წელი, 2024 წლის გაზაფხულზე. კვლევის მიზანი იყო სტუდენტების დამოკიდებულების, ემოციური გამოცდილების და პრევენციული მექანიზ-მების შეფასება ციფრული აგრესიის მიმართ ფეისბუქ - კომენტარების საფუძველზე. გამოყენებული იქნა **შერეული მეთოდი (mixed-methods approach)**:

- **რაოდენობრივი ანალიზი** ეფუძნებოდა ანონიმურ კითხვარს 12 კითხვით,
- **ხარისხობრივი ნაწილი** მოიცავდა ღია პასუხების დისკურსულ ინტერპრეტაციას.

ნიმუში მოიცავდა 60 სტუდენტს, რომელთაგან 55%-მა აღიარა, რომ ერთხელ მაინც გამხ-დარა ციფრული ბულინგის ან აგრესიის ობიექტი.

კვლევის რაოდენობრივმა ანალიზმა აჩვენა, რომ:

- 55% სტუდენტს ჰქონია ციფრული აგრესიის გამოცდილება;
- 28 % განიცდიდა ემოციურ დისკომფორტს ან სტრესს ბულინგის შემდეგ;
- 17% აღწერდა საკუთარ თავს როგორც „იზოლირებულს“ ან „შეურაცყოფილს“;

ხარისხობრივ ნაწილში სტუდენტთა ციტატები წარმოაჩენს ციფრული ზეწოლის სიღრმეს. მაგალითისთვის:

- „არასდროს მიფიქრია, თუ ამ დონის აგრესიას გამოიწვევდა ჩემი კომენტარი..“
- „ბულინგის შემდეგ რამდენიმე დღე საერთოდ არ ვიყენებდი ფეისბუკს.“

კვლევის შედეგები ცხადყოფს, რომ ციფრული აგრესიის პრევენცია უნდა დაიწყოს საგან-მანათლებლო სივრციდან. აუცილებელია უნივერსიტეტებში და სკოლებში შეიქმნას საგნები ან მოდულები, რომლებიც მოიცავს **ციფრული ეთიკის, პასუხისმგებლობისა და კომუნიკაციის კულტურის სწავლას** (Leurs, 2022).

პედაგოგებისთვის რეკომენდებულია ტრენინგების დანერგვა, რომლებიც დაეხმარება მათ ციფრული ბულინგის ადრეულ ამოცნობასა და შესაბამის რეაგირებაში. სტუდენტური თვითმმართველობების დონეზე საჭიროა დიალოგური პლატფორმების შექმნა, სადაც ახალგაზრდები შეძლებენ ციფრული ქცევის სტანდარტების განხილვას (Döring, 2023).

ტექნოლოგიური პრევენცია მოიცავს სპეციალური პროგრამების დანერგვას, რომლებიც ამოიცნობს ტოქსიკურ ენობრივ სტრუქტურებს. თუმცა, როგორც Miller (2024) აღნიშნავს, ალგორითმული კონტროლი ვერ ცვლის ემპათიისა და ეთიკური ცნობიერების განვითარებას.

კვლევა აჩვენებს, რომ ციფრული აგრესია ახალგაზრდებში გავრცელებული და ემოციუ-რად მტკივნეული ფენომენია. თუმცა, სტუდენტების პასუხები მიუთითებს მზაობაზე - ისინი ეძებენ მხარდაჭერას, ცოდნას და ინსტრუმენტებს, რომლებიც დაეხმარებათ ციფრულ ურთიერთობებში პასუხისმგებლიან ქცევაში.

ციფრული ეთიკის სწავლება, პედაგოგების გადამზადება და უნივერსიტეტებში მენტორული სერვისების შექმნა წარმოადგენს პრევენციის მთავარ საყრდენებს. მხოლოდ განათლებაზე დაფუძნებული სტრატეგია შეიძლება იქცეს იმ მექანიზმად, რომელიც შეამცირებს ციფრულ აგრესიას და გააძლიერებს უსაფრთხო კომუნიკაციის კულტურას (Turkle, 2021).

გამოყენებული ლიტერატურა:

Barassi, V. (2020). Activism on the web: Everyday struggles against digital capitalism. Routledge.

Döring, N. (2023). Mediated aggression and empathy in digital communication. Springer.

Goffman, E. (2019). The presentation of self in digital life. Princeton University Press.

Leurs, K. (2022). Digital migration studies: Power, agency and representation. Polity Press.
Miller, D. (2024). Understanding digital culture (2nd ed.). Sage Publications.
Turkle, S. (2021). The empathy diaries: A memoir. Penguin Press.

The Discourse of Digital Aggression: Linguistic Strategies of Cyberbullying in Facebook Comments

Neli Akhvlediani, Zeinab Akhvlediani, Ia Turmanidze

Batumi Shota Rustaveli State University
neli.akhvlediani@bsu.edu.ge, zeinab.akhvlediani@bsu.edu.ge

Abstract

This paper examines the phenomenon of digital aggression as a form of communicative violence and explores possible strategies for its prevention within educational contexts. The study, conducted at Batumi Shota Rustaveli State University among 60 undergraduate students aged 18–25, reveals that 55% of respondents have experienced online aggression, while 28% reported emotional stress. The results emphasize the necessity of integrating digital ethics and responsible communication training into university curricula. Educational, psychological, and institutional mechanisms are identified as key factors in promoting awareness and resilience against online aggression.

Keywords: digital aggression, discourse, prevention, education, ethics, empathy